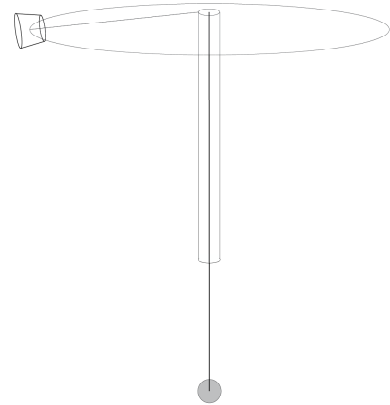

Kjeglependel

Formål: Vi skal i denne øvelsen sende en masse i en sirkelbevegelse med tilnærmet konstant fart, og se hvordan vi kan beregne akselerasjonen.

Vi skal bruke Newtons lover med måling av masser til å kontrollere beregningene.

Utstyr: To masser M og m , en snor, glassrør, meterstokk og stoppeklokke.

Teori: I figuren til høyre har vi laget en arbeidstegning med liten vinkel, for lettere å forstå bevegelsen. I forsøket ligger vinkelen nærmere 90° , se skisse øverst!

Massen m går i en sirkelbevegelse med radius r og konstant fart v . Lar vi ω være vinkelfarten, er farten v gitt ved

$$v = \omega r$$

og akselerasjonen $a = \omega^2 r$.

Newtons 1. lov på M , som er i ro, gir snordraget $S = Mg$.

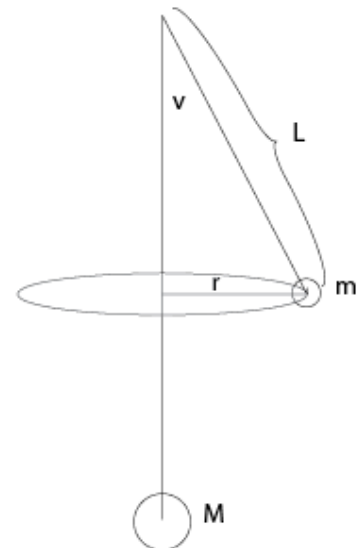
Newtons 2.lov på m gir:

$$S \sin v = m \omega^2 r$$

Bruker vi $S = Mg$ og $r = L \sin v$, får vi:

$$Mg = m \omega^2 L$$

Vi merker oss at vinkelen v er uvesentlig!

Perioden $T = \frac{2\pi}{\omega}$ gir:

$$T = 2\pi \sqrt{\frac{m}{M}} \sqrt{\frac{L}{g}} \quad \text{og} \quad T^2 = \frac{4\pi^2 m}{Mg} L$$

Vis dette!

Utførelse: Utfør sirkelbevegelsen for 3 forskjellige lengder L . Diskuter hvordan du kan få en nøyaktig tidsmåling for perioden T for de forskjellige lengdene. Før resultatene inn i tabellen nedenfor:

	Måling 1	Måling 2	Måling 3
T			
T^2			
L			

Bruk lineær regresjon og forklar hvordan du kan beregne forholdet mellom de to massene, når tyngdens akselerasjon er kjent. Forklar:

Resultatet føres her: $\frac{m}{M} = \underline{\hspace{2cm}}$

Kontroller forholdet ved å bruke en vekt:

$m = \underline{\hspace{2cm}}$ og $M = \underline{\hspace{2cm}}$ gir $\frac{m}{M} = \underline{\hspace{2cm}}$